

ולכן, אם אירעה הלידה בימים הראויים לזיבה אין היולדת צריכה לספור שבעה ימים נקיים אחרי ימי טומאתה כיוולדת.

אבל אם פסקו כאבי הלידה ולאחר מכן אירעה הלידה הרי היא יולדת בזוב, וצריכה לספור שבעה נקיים אחרי שיעברו ימי טומאת הלידה לזכר או לנקיבה.

[האמוראים נחלקו בביאור המשנה, והביאור שלפנינו הוא לפי דברי רבא בגמרא]:

המקשה לילד, וראתה דם בעת הקשותה לילד, אם היתה היתה אותה הראיה בימים הראויים לנדה⁽¹³⁴⁾, הרי היא טמאה מדאורייתא בטומאת נדה. כי לא טיהרה תורה דם קישוי של נדה אלא של זבה, בימי זיבתה, בלבד.

קשתה לילד, וראתה דם במשך שלשה ימים רצופים, בתוך י"א יום הראויים לזיבה, ושפתה ושקטה מכאבי הלידה מעת לעת לאחר ראיית הדם, וילדה אחרי ששפתה מעת לעת — הרי זו יולדת בזוב, דברי רבי אליעזר.

כי השפייה מעת לעת, בין ראיית הדם ללידה, הוכיחה שלא היה הדם הזה דם קושי של לידה, שטיהרה אותו תורה מטומאת

והלכתא כוותיה דלוי לחומרא — בשופעת מתוך י"ד לאחר י"ד, כי אף על פי ששני מעיינות הן, כל עוד לא נסתם הטמא לא נפתח הטוהר.

רב אשי אמר: הלכתא כרב —

בין לקולא בשופעת מתוך י"ד לאחר י"ד, שנטהרת מתחילת ימי טוהר, כיון שכל הדמים ממעין אחד באים, והתורה טיהרתו.

בין לחומרא בשופעת מתוך שמונים לאחר שמונים, כי בתום ימי הטוהר נפסקת טהרת הדם.

דרש מרימר: הלכתא כרב בין לקולא בין לחומרא.

ומסקנת הגמרא: **והלכתא כרב בין לקולא בין לחומרא!**

מתניתין:

ב-17 דם של יולדת היוצא בשעת הלידה, או לפנייה, בשעה שהיא מקשה לילד וחשה בכאבי הלידה — אינו מטמא מן התורה משום זיבה, שנאמר בזבה [ויקרא טו כה] כי יזוב "זוב דמה" דהיינו מחמת עצמה, ולא דם הבא מחמת ולד.

134. הרשב"א ביאר שכל הימים חוץ מ"א יום שבין נדה לנדה, נקראים "ימי נדה", דהיינו שראויים לראות בהם דם נדות, וכן מבואר מדברי הרמב"ם [איסור"ב ז א]. וראה בפיה"מ להרמב"ם שפירש כי "ימי נדה" הוא הזמן המורגל אצלה לראות נדה, והרשב"א תמה על ביאורו, והמאירי כתב ששגרת לשון הוא, ובודאי הביאור כנ"ל.

ז' נקיים ולא שייך חסרון רצופין, אינו סותר, [וראה תוס' להלן לו א ד"ה דבה, שגם דם טוהר סותר].

ומדברי שניהם משמע שדם טוהר אינו סותר דוקא אחר שעברו ז' נקיים, אבל בימי הספירה סותר - לכה"פ מחוסר רציפות - אך להלן [לז א] כתבו הרמב"ן והר"ן שדם טוהר אינו סותר ואינו עולה.

זיבה, אלא הוא דם זיבה גרידא.

רבי יהושע אומר: אין די בשפייה מעת לעת בכל ענין. אלא רק כשהשפייה מעת לעת היא לילה ויום, מתחלת הלילה עד סוף היום שלאחריו [ולא מאמצע היום עד אמצע היום שלאחריו]. שהיא כמו מעת לעת של לילי **שבת ויומו!** [שהשבת מתחילה כליל שבת ומסתיימת למחרת בערב] (135).

והשפייה נחשבת כהפסקה בין ראיית הדם ללידה **כששפתה מן הצער**, במשך מעת לעת לפני הלידה. ודיה בשפייה מהצער בלבד, כדי לעשותה זבה, **ולא צריך שתשפות גם מן הדם**, אלא אפילו אם ממשיכה לראות דם עד הלידה, נחשבת השפייה מן הצער כהוכחה שאין קשר בין ראיית הדם ללידה, והדם הזה הוא דם זבה!

כמה הוא קישויה, במשך כמה זמן לפני הלידה נחשב דמה לדם קושי של לידה, שהתורה טיהרתו מזיבה?

רבי מאיר אומר: אפילו אם התחיל צערה ארבעים וחמישים יום לפני הלידה, והמשך

בלא הפסק עד הלידה, טהורים כל הדמים שראתה בארבעים או חמשים היום האלו!

רבי יהודה אומר: דיה חדשה! די לה אם נטהר את דמי הקושי בחודש האחרון להריונה בלבד! אך אילו קשתה שלשה ימים בחדש השמיני להריונה, אף על פי שנמשך הקישוי עד הליה נחשבת יולדת בזוב מפני שתחילת הראיה לא היתה בחדש התשיעי.

רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין קישוי של לידה יותר משתי שבתות שלפני הלידה! ולפיכך אם ראתה שלשה ימים קודם להם, נחשבת יולדת בזוב.

גמרא:

שנינו במשנה: "המקשה — נדה".

תמהה הגמרא: **אטו כל המקשה לילד וראתה דם**, ואפילו בימים הראויים לזיבה — **נדה היא?** והרי אין נדות בימי זוב?!?

אמר רב: אכן, אם ראתה בימי זיבה (136) אין

השופי יש מקצת קושי, אינו נחשב שופי, ולכן צריך יום ולילה, שלא יהיה בהם קושי כלל.

136. **רש"י** [ד"ה אמר] נקט שמדובר בקישוי בימי זיבה. אך הרשב"א כתב, שדעת רב שאפילו בימי נדה אין בה טומאה אלא ליומא, וכן משמע מלשון "נדה ליומא". וראה בחידושי הר"א שפירש כרש"י, וכתב שלא אמר כד "זבה ליומא" כי אפילו זבה קטנה טעונה שימור יום, ורק נדה הרואה ביום שביעי, טהורה לבעלה כשטבלה לערב.

ובטעם הטומאה והאיסור ליומא, כתב

135. מדברי **רש"י** [ד"ה לילה] משמע שצריך דוקא לילה ואחריו יום, וכן נקטו הרמב"ם בפיה"מ ותוס' בסנהדרין [פז ב.], אך הרשב"א כאן ביאר שצריך שפיה יותר מעת לעת, כתוספת שבת, ונקט שצריך להוסיף לפניו ולאחריו. וכתב הרשב"א שלא ניחא ליה לפרש שהכוונה היא שיקדם לילה ליום, כי זה כבר שמענו מ"לילה ויום" ולמה הוסיף כ"לילי שבת".

והטעם שצריך דוקא יום ולילה, כתבו תוס' [ד"ה כלילי] ששפייה מעת לעת מחמת הולד היא, אך **רש"י** בסנהדרין [שם] כתב, שרבי יהושע סובר שמעת לעת לא מועיל, כי אם ביום

היא נדה דאורייתא, אלא שתקנו חכמים שתהיה נדה ליומא, שבאותו יום בלבד היא טמאה ואסורה לבעלה מדרבנן⁽¹³⁷⁾, וטובלת לערב! ואין היא חייבת לשמור מדרבנן יום כנגד יום כדין זבה קטנה, כיון שהדם הוא דם קושי, שטיהרתו תורה מזיבה, לא החמירו בו חכמים לחשוש שמא תשפה מן הצער ויתברר שהדם טמא, אלא אסרוה מדרבנן רק באותו היום שראתה בו].

ושמואל אמר: חכמים גזרו שצריכה גם לשמור יום כנגד יום כדין זבה קטנה. כי חיישינן שמא תשפה, אחר ראיית הדם, ותלד רק לאחר מעת לעת, ויתברר שהיתה זבה קטנה בעת ראייתה, וזבה קטנה אסורה לשמש מדאורייתא גם בשעה שהיא שומרת כנגד יום!⁽¹³⁸⁾

ורבי יצחק אמר: המקשה – אינה כלום!⁽¹³⁹⁾ שלא גזרו עליה חכמים כלל. וכיון

הרשב"א בשם רבינו יונה שדם קושי סותר יומו בספירת שבעה נקיים [ראה מחלוקת הראשונים בזה, לו א], וגזרו בכל ראיית דם קושי טומאת ערב, כדי שלא ימנוהו בספירת ז' נקיים.

אך בתוס' רי"ד [להלן] נקט שיום שתראה בו דם קושי אינו עולה לספירה מפני שהיא טמאה באותו יום, ולדבריו טומאת יומא קדמה לסתירת יומא בז' נקיים, ומשמע שהיא מהתורה, שאילו רק רבנן גזרו בה איך תסתור ספירה דאורייתא. ויתכן שנקט שאחר המיעוט מזיבה נשאר בה דין נדה, כי כל ראייה מטמאה בנדה [חרץ מאופן שנעשית זבה] אך אינה נדה הטמאה ז' ימים.

137. תוס' ד"ה נדה] כתבו שבליילה מותרת אפילו לבעלה, [כי אין חוששין שתשפה כשיעור מעת לעת, וכדלהלן]. ובסדרי טהרה [קצו ד] דקדק מדבריהם שרב ושמואל דנו גם לענין טהרות, והעלה מכך שדם קושי טהור לגמרי אפילו מטומאת מקור, שאילו היה טמא היונה נטמאת מנגיעה בו. ודחה, שיתכן כי רב ושמואל העמידו את משנתנו כמאן דאמר מקור מקומו טהור, אך לבודן? שהוא טמא, גם קושי יטמא. והמהרש"א נקט שהנידון הוא גם לטהרות, ומה שכתבו התוס' "אפילו לבעלה", אין כוונתם שבטומאה לבעלה מחמירים יותר, שהרי גזרו

יותר על הטהרות, אלא כוונתם שדין הטהרות יתברר למחר אם תשפה, אך לכאורה לבעלה יש לחוש שמא יעבור באיסור למפרע, ולכן הוצרכו לפרש שגם לו לא נאסר בלילה. וראה חכמת בצלאל שלא החמירו בטהרות אלא לענין בדיקה. אבל לענין איסור ודאי לבעלה חמור יותר. שהוא איסור כרת.

138. באור שמח [איסו"ב ז א] ביאר שהנידון הוא בקשוי הוא, אם הוא נובע מחמת הלידה או לא, והשפיה מבררת אם הקישוי שלפניה היה מחמת וולד, וסבר רב, היות ויש בירור של רוב שמקשות מחמת לידה, [כמבואר בתוס' ד"ה נדה] שוב אין חשש שמא תשפה ויתברר למפרע, כי הרוב כבר בירר שמקשה מחמת וולד. ואילו שמואל נקט שסומכים מיעוט של מפילות [שקישויין אינו מטהר] למיעוט שקישויין אינו מחמת וולד, ולכן חוששים שמא תשפה. [ויתכן ששמואל סבר שאין כאן רוב של "מקשות מחמת לידה" אלא רוב "שאינן שפות", והוא אינו מברר שהקישוי מחמת לידה, כי יש חשש שמא תשפה ויתברר להיפך].

139. הרשב"א והריטב"א דקדקו מדברי רבי יצחק, שרב ושמואל עסקו במקשה בימי זיבה, כי אילו על קישוי בימי נדה, לא היה חולק ומטהר.

הצער, אבל המשיכה לראות דם, ונמצא שראתה דם במשך ג' ימים].

או — שקשתה שנים ימים, ושפתה מהצער יום אחד [אך המשיכה לראות בו דם].

או — ששפתה מכאביה יום אחד, וקשתה ביום השני, וחזרה ושפתה ביום השלישי, [ובמשך כל שלשת הימים ראתה דם] (141) — הרי זו יולדת בזוב!

כיון ששפתה במשך יום לפני הלידה, וראתה בו דם, ונמצא שאין זה דם הקושי, כי התברר שאינו דם מחמת הולד, אלא הרי הוא דם מחמת עצמה.

אבל — שפתה יום אחד, וקשתה שנים.

או — ששפתה שנים, וקשתה יום אחד (142).

או — שקשתה, ושפתה, וחזרה וקשתה

שמדאורייתא דם קושי טהור מזיבה, מותר לה לשמש אפילו באותו יום שראתה את דם הקושי (140).

ומקשה הגמרא: והקתני "המקשה — נדה"?

אמר רבא: כוונת המשנה: שאם ראתה דם קושי בימי נדה, הרי היא נדה. כי התורה טיהרה רק דם זיבה כשבא בקושי ולא את דם נידה.

אבל אם ראתה דם קושי בימי זיבה, והיינו באחד עשר יום שבין נדה לנדה, הרי היא טהורה!

והתניא: שכך שנינו בברייתא: המקשה לילד וראתה דם, בימי נדה — הרי היא נדה! בימי זיבה הרי היא טהורה!

כיצד הוא קשוייה בימי זיבתה?

אם קשתה יום אחד, ושפתה שנים ימים [מן

וכן הביא המאירי בשם יש פוסקים].

141. לכאורה תמוה, שהרי כבר שנינו שאם קשתה שנים ושפתה יום אחד טמאה, וכל שכן כאשר קשתה קודם רק יום אחד. וכן בסיפא כיון ששנו שאם שפתה שנים וקשתה יום אחד טהורה למה הוצרכו לומר שאם קשתה אחד ושפתה אחד טהורה. וביארו תוס' [ד"ה און] שבסיפא השמיענו כי די בקישוי מקצת היום הסמוך ללידה כדי לטמא. וברישא נקטו אופן זה אגב הסיפא, שהרי רק שופי מעת לעת גורם לטמא. וראה מהרש"א וחזו"א [קכא ט].

142. הרש"ש העיר שבאופן זה רוב זיבה בזמן ששפתה, ונמצא שביריתא זו אינה סוברת כרבי יהודה להלן [לח א] שקשתה שני ימים בחודש

140. ראה בתוס' רי"ד [לז א] שלדעת רבי יצחק הוא כדם מגפתה, ולכן משמשת אפילו באותו יום. וכן פסק הרמב"ם [איסו"ב ו א] ש"טהורה", ומשמע לגמרי, כי דם קושי כדם טהור.

וכתבו רוב הראשונים, שדברי רבי יצחק נסובו על רב ושמואל, ולא על המשנה, ונקט, שאפילו מדרבנן אין חוששין שמא אחר כך תשפה, כי הולכים אחר רוב נשים שאין שפות כשיעור מעת לעת. [וכן כתבו תוס' ד"ה נדה לדעת רב]. ועוד, משום שכל שמתקרבת ללידתה, דרכה להקשות יותר.

והרשב"א הביא בשם רבינו חננאל שרבי יצחק התיר רק מדאורייתא, אך סובר כשמואל שמדרבנן חוששים שתשפה, ולפיכך מדרבנן אינה טהורה אלא אחר ששמרה יום כנגד יום,

אין זו יולדת בזוב! (143)

כללו של דבר: אם היה קושי סמוך ללידה —
אין זו יולדת בזוב!

דנה הגמרא בדברי התנא קמא בכרייתא
"כללו של דבר, אם היה קושי סמוך ללידה
— אין זו יולדת בזוב" — לאתווי מאי, מה
הכלל הזה בא לרבות?

ומבאר הגמרא: לאתווי דהנניא. שאפילו
קושי של שעה אחת מבטל את השפייה של
יום שלם.

ומבררת הגמרא: מנא הני מילי שטיהרה
התורה דם קושי של לידה?

דתנו רבנן: על הפסוק [ויקרא טו כה]
"ואשה כי יזוב זוב דמה". דרשינן בכרייתא:
אימתי היא טמאה, כאשר זב "דמה" —
מחמת עצמה, ולא כשזב הדם מחמת ולד!
[כי "דמה" מודגש במפיק ה', ומשמעותו דם
שלה דוקא].

אתה אומר שבא הכתוב למעט דם שבא
מחמת ולד, או אינו בא למעט אלא דם שבא
מחמת אונס [דומיא דזב, שאינו מטמא
באונס]?

ואם ראתה שלשה ימים ולאחר מכן היה
שופי מעת לעת סמוך ללידה — הרי זו יולדת
בזוב!

הנניא בן אחי רבי יהושע אומר: כל שחל
קישויה בשלישי שלה, אם ראתה דם בימי
זיבתה במשך שלשה ימים, אך במשך שעה
אחת בלבד, בכניסת היום השלישי, הרגישה
צער של קושי לידה, הרי אפילו אם כל יתר
שעות היום השלישי כולו היו בשופי, ואף
המשיך השופי בחלק מהיום הרביעי, ונמצא
שהיתה שפייה מצער הלידה מעת לעת לפני
הלידה — אין זו יולדת בזוב! כי רק אם
שפתה במשך יממה תמימה, שמתחילה
בערב זה ומסתימת בערב שלאחריו, נחשבת
השפייה כהפסקה בין ראיית הדם ללידה (144)
[עד כאן הכרייתא],

144. כך ביאר הר"ן בשם רש"י. וראה
רשב"א שהקשה, אם כן, נמצאת שיטתו כרבי
יהודה במשנה, ולהלן [לז ב] משמע שהיא שיטה
בפני עצמה.

והביא שיש מפרשים כרש"י [ד"ה כל]
שחנינא סובר שאינה זיבה אלא אם שפתה כל
יום שלישי המביא לידי זיבה, וכן הביא הרמב"ן
בשם רש"י. [וראה מהר"ם].

והביא עוד פירוש [ובריטב"א הובא בשם
רש"י] שחנינא סובר שדי בשפיה מעת לעת, אך
אם קשתה בשלישי - שהוא היום המשלים לזיבה
גדולה - אינה נחשבת יולדת בזוב, ואפילו
שפתה יומיים, אלא אם כן ראתה שוב שלשה
ימים נוספים בשופי.

השמיני ואחד בתשיעי, הרי זו יולדת בזוב כי
הולכים אחר רוב זיבה. וראה סדרי טהרה [קצד
ב].

143. כתב החזו"א [קכא ה] שחלק מאופנים
אלו טהורים רק מלידה בזוב, שאינה טעונה
ספירת ז', אך ודאי כאשר שפתה יום אחד
וקשתה שנים, תהא שומרת יום כנגד יום, שהרי
מדובר בשפתה מהצער ולא מהדם, וגם בקשתה
ושפתה וחזרה וקשתה, צידד לטמא כמו בשפתה
ב' ימים, אולם דן שיום השופי בין ימי קושי,
נחשב כמו שלא פסקה מהקושי, ויטהר לגמרי.
וראה עוד להלן [לז א].

כשהוא [הכתוב] **אומר "ואשה כי יזוב זוב דמה"** — הרי דם הבא מחמת **אונס** כבר אמור שהוא טמא [כי משמעות "זוב" היא כל זוב שהוא. ואפילו זוב הבא באונס, משמע].

הא מה אני מקיים את הכתוב "דמה" — ללמדך כי רק דמה הבא מחמת **עצמה** טמא, ולא הדם הבא מחמת **ולד!**

ואם תשאל: **ומה ראית לדרוש מ"דמה"** לטהר את דם הקישוי הבא מחמת הולד, ולטמא את הדם הנראה אפילו באונס [מהדרשה "זוב" — כל שהוא משמע], ולמה לא נדרוש להיפך, ונטמא רק זוב הבא מחמת הולד?

כי תשובתך: **מטהר אני את הדם הבא בקושי בולד**, משום שהקלה בו התורה בכך **שיש ימי טהרה אחריו**, שאם תראה האשה דם בימי הטוהר לזכר או לנקיבה אין היא נטמאת.

ומטמא אני את הדם הבא באונס, משום שהחמירה בו תורה, בכך **שאין ימי טהרה אחריו!** [עד כאן לשון הברייתא].

מקשה הגמרא: **אדרבה: מסברא ראוי לדרוש**

להיפך: **מטהר אני דם אשה הנראה באונס** לפי שמצינו שהקלה התורה בהלכות זיבה. **שכן זוב היוצא מחמת אונס בזב** [זכר] — **טהור!**

ומתרצת הגמרא בשני אופנים:

א. **השתא, מיהא, באשה קיימינן, ואונס באשה לא אשכחן**. שלא מצינו בשום מקום שדם שראתה אשה מחמת אונס שיהיה טהור!

ב. **ואיבעית אימא: מאי דעתיך? לטהורי דם אשה באונס, ולטמוי דם קישוי בולד**.

אי אפשר לומר כן! כי הרי ראיית דם כתוצאה מקושי הלידה — **אין לך אונס גדול מזה!** ואילו דם אונס טהור, ודאי דם קישוי יש לטהרו מדין ראיית אונס! (145)

ועתה מבארת הגמרא את הלימוד של הברייתא לטהר דם קושי:

אי הכי, דדרשינן "דמה" של זבה לאפוקי דם קושי, כיון שהה' דגושה בה, אם כן בדם **נדה נמי נימא על האמור בנדה:** "דם יהיה **זובה**" [במפיק ה"א] — **ונדרוש "זובה"**, זיבת דם נידה **מחמת עצמה** מטמאת, ולא דם

והרמב"ם [איסור"ב ז ד] כתב, שאם חל שלישי ביום הלידה, אפילו כל היום בשופי, אין זו יולדת בזוב, שהרי יום הלידה סמוך לקושי, וכתב המגיד **משנה** שכוונתו לפסוק כחנניא, וביאר בדבריו שהלידה עצמה נחשבת קושי, ובליקוטי הלכות העיר שבפירושו המשניות נקט להיפך, ששופי ביום הלידה גורם שתהיה זבה, ואולי אינו כחנניא. וראה בחזו"א [קכא י"ד] סברות נוספות בטעמו של חנניא.

145. ביאר החזו"א [קכא יב] שבקושיא סברה הגמרא שראוי לטהר בכל אונס שהקלה בו התורה בזב, ובתרוץ נקטה הגמרא שמאחר ולא התמעט אלא אונס אחד, בהכרח שהוא אונס הלידה, וסמכה על סברת הברייתא שאונס הלידה מטהר, משום שיש טהרה אחריו.

ומדברי תוס' לעיל [ט א ד"ה קושי] דייק שאונס הלידה מטהר כי הוא אונס מיוחד וחלוק משאר אונסיין.

נידה הבא מחמת וּלְדָ? (146)

ואל תתמה, איך אתה אומר שהכתוב בא למעט דם קושי של וּלְדָ, או אינו ממעט אלא ראיית אונס?

תשובתך: כשהוא אומר "ואשה כי תהיה זבה", הרי אונס אמור [כי "זבה" כל שהוא משמע, ואפילו באונס].

הא מה אני מקיים "זובה" — ללמדך כי רק זובה מחמת עצמה טמא ולא זוב הבא מחמת וּלְדָ! ולמה אמרו לעיל שדם קושי בימי נדה הוא דם טמא?

אמר ריש לקיש — אין המקור לטהר דם קושי נלמד מ"דמה" האמור בזבה, אלא ממה שאמר קרא: "וששים יום וששה ימים תשב בדמי טהרה" ותיבת "תשב" מיותרת, שיכול הכתוב לומר "וששים יום וששה ימים — דמי טהרה". אלא ללמדך: יש לך ישיבה אחרת [נוספת] שהיא כזו שדמיה טהורים. ומשמע שיש שרק ישיבה אחת נוספת ואיזו זו — זו דם קושי בימי זיבה.

וסבר ריש לקיש שלומדים מפסוק זה לגבי דם זיבה, משום שמשמעות הכתוב "דמה" הוא — מחמת עצמה ולא מחמת וּלְדָ. ולא

לומדים לטהר דם נדה כי אין משמעות הכתוב "זובה" ממעט דם שמחמת וּלְדָ (147).

אך הגמרא לא ראתה חילוק בין "זובה" האמור בנדה, ל"דמה" האמור בזבה. ולכן הקשתה: ואימא — זו דם קושי בימי נדה?

אלא, אמר אבוה דשמואל: נאמר ביולדת נקבה [ויקרא יב ה]:

"וטמאה שבועיים בנדתה", ודרשינן שהיולדת טמאה כ"נדתה", והיינו שבכל ענין היא טמאה, כשם שדם הנדה טמא תמיד בכל ענין.

ולא כ"זיבתה", שיש אופנים שבהם הזיבה טהורה, מה שאין כן בנדה.

ומדייק אבוה דשמואל: מכלל, שיש אופן זיבתה טהור!

ואיזו זו? — זו קושי בימי זיבה!

מקשה הגמרא על הברייתא לעיל, והשתא דכתיב "וטמאה שבועיים בנדתה", ולמדו מכך שדם קושי אינו מטמא בזיבה, אם כן הדרשא שדרשו בברייתא מ"דמה" למה לי? (148)

[בד"ה ואימא] שסמך על מה שזב באונס טהור, ולכן דרש ש"זיבה" בקושי טהורה. וראה ברשב"א שריש לקיש סבר ש"חשב" משמעותה שרק ישיבה אחת תהא כזו, ולכן ריבה רק זיבה כזב.

148. קושיית הגמרא התבארה לפי מהר"ם, וכתב שאין הקושיא על עצם הפסוק למה הוצרך, שאם כן היה צריך להקשות כן גם על "זובה". וראה בחכמת בצלאל ש"זובה"

146. הרמב"ם [איסור ב ז א] כתב: דם קושי שבא בימי זיבתה, טהור. שנאמר בזבה "דם יהיה זובה בבשרה", ולמדו, זוב מחמת עצמה, ולא מחמת ולדה. ותמוה, שהביא את הפסוק שנאמר בנדה ודרשו רק לזבה ולא לנדה, ולא הזכיר את מסקנת סוגיין. ועמדו על כך סדרי טהרה [קצד ד] חכמת בצלאל וערוך לנר, ראה דבריהם.

147. כך פירש רש"י [ד"ה זון]. ותוס' פירשו

אותו לחזור בו בדברי טעם וראיות].

הוא [רב אסי, לא שמע היטיב את דברי רב שאמר לו "גרייה", ולכן] סבר רב אסי כי רב "גדייה" [להכריתו בנידוי, מלשון "גודו אילנא"] אמר ליה! (150)

בטר דנח נפשיה דרב, אמר ליה רב אסי לשילא בר אבינא — הדר בך מהוראתך לטמא דם קושי יום אחד וטהרנו לגמרי, כיון דהדר ביה רב לפני מותו מהוראתו לטמא!

אמר ליה שילא בר אבינא, שהיה תלמידו של רב — אם איתא דהדר ביה רב, לדידי הוה אמר לי!

לא ציית שילא בר אבינא לדברי רב אסי ולא חזר בו מהוראתו.

גדייה [נידהו] רב אסי לשילא בר אבינא!

אמר ליה שילא בר אבינא לרב אסי — ולא מסתפי מר מודליקתא [וכי אינך חושש להכוות בגחלת?]

אמר ליה רב אסי — אנא איסי בן יהודה, דהוא איסי בן גור אריה, דהוא איסי בן גמליאל, דהוא איסי בן מהללאל, ומשמעות

מתרצת הגמרא: **אי לאו "דמה" הוה אמינא "כנדתה ולא כזיבתה", ואפילו בשופי!**

כי כיון שביומיים הראשונים לראייתה ראתה מתוך קושי, אינם מצטרפים לטמאה אפילו אם שפתה ביום השלישי, כיון שדרשו "ולא כזיבתה" ומשמעותו שדם קושי של זבה טהור בכל ענין.

קא משמע לן הלימוד מ"דמה" שרק אם לא שפתה לפני הלידה, מתמעטת "מחמת עצמה ולא מחמת ולד" אך כששפתה, אין ראייתה נחשבת "מחמת ולד" אלא "מחמת עצמה".

שילא בר אבינא, תלמידו של רב, עבד עובדא כוותיה דרב באשה שראתה דם קושי בימי זיבתה, וטמאה יום אחד.

כי קא נח נפשיה דרב [לפני פטירתו], אמר ליה רב לרב אסי -

זיל לגבי שילא בר אבינא, צנעיה [דאג להסתיר את אותה ההלכה], ואמור לו לשילא בר אבינא שיחזור בו מהוראתו לטמא ליומא, כי ההלכה היא שדם הקושי טהור לגמרי! (149)

ואי לא ציית לך — גרייה! [גרור ומשוך

ו"תשב" נדרשים להלן לדרשות אחרות, ולכן הקשו רק על "דמה".

149. כך פירש רש"י [ד"ה צנעיה]. ואילו הרשב"א והריטב"א הביאו בשמו שרב חזר בו, והחמיר כשמואל שצריכה לשמר מעת לעת שמא תשפה, ושילא הקל שאינה טמאה אלא ביום. ולכן נדהו רב אסי, כי אם היה מחמיר לטמא יום אחד, לא היה ראוי לנדוהו על כך.

150. כך פירש רש"י [ד"ה גדייה]. ותוס' [ד"ה גדייה] כתבו שלא אמרו לו "גבייה" אלא גדייה בד' רפויה, שמשמעותו משכהו בדברים, והוא הבין בד' דגושה, שמשמעותו הכאה בנידוי. ובחכמת בצלאל הביא שמהר"י פישלס ביאר שרב אסי הבין בטעותו שרב חזר לחומרא, ולכן סבר שראוי לנדוהו, אך האמת שחזר לקולא, ולכן אמר להחזירו בדברים, כי אין לנדוהו על מה שמחמיר.

נח נפשיה דשילא!

חזו המשתתפים בלווייתם של רב אסי ושילא בר אבינא, שהתקיימה בעת ובעונה אחת, דפרחא אסא מהאי פוריא להאי פוריא [שהיו נוהגים להניח הדס על מטת המת, ובשעת לווייתם של רב אסי ושילא פרחו ההדסים ממטה של האחד למטתו של השני]. אמרי — שמע מינה עבדו רבנן פייסא [שלום ביניהם]!

בעי רבא: אשה מעוברת שהיתה זבה, והחלה לספור שבעה ימים נקיים לטהרתה, ובאמצע ספירתה קשתה לילד וראתה דם קושי — מהו שתסתור ראיית דם הקושי בזיבה — את ספירת הימים הנקיים שכר ספרה (152).

וצדדי הספק הם:

האם כל דבר המטמא פותר ספירת שבעה

השם "איסי" הוא אסיתא דנחשא [מדוכה של נחושת] דלא שליט ביה רקבא! (151)

אמר ליה שילא בר אבינא — ואנא שילא בר אבינא, בוכנא [מדוך של ברזל] דפרזלא דמתבר אסיתא דנחשא!

הלש רב אסי!

עיילוה בחמימי, אפקוה מקרירי.

עיילוה בקרירי, אפקוה מחמימי.

נח נפשיה דרב אסי!

אזיל שילא בר אבינא, אמר לדביתו: צבית לי זודתא [בקש מאשתו שתכין לו תכריכים], דלא ליזיל רב אסי בעולם האמת ולימא ליה לרב מילי עילואי, כשאני אינני שם!

עשתה אשתו כרצונו, וצביתה ליה זודתא.

למנין" כי אינו "נקי", ולכן אפילו אם סתירה תלויה ב"דבר הגורם לזיבה", מכל מקום יום הראיה ודאי אינו נכלל בספירה.

אך ראה לעיל [כב א ד"ה אלא] שנקט שקרי סותר ביום שביעי, ומשמע שעיקר כוונתו כאן שרק לסתירה גמורה צריך "דבר הגורם", אבל יום אחד אינו נחשב "סתירה" כי סתירה היא לכל הימים שאחריו, ולכך אינו צריך דבר הגורם. [וכן משמע מסיום דבריו "דחד יומא הוא סותר", דהיינו, שאמנם יש בכך "סתירה" ולא רק חסרון נקיות, אבל סתירה שאינה על הימים שלפניה אינה תלויה בדבר הגורם].

אולם הרמב"ן נקט שאין צד להצריך "דבר הגורם לזיבה", אלא "גורם לטומאה", ולכן קרי סותר יומו כטומאתו, ואדרבא, יום שראה קרי

151. בערוך [ערך אסיתא] ביאר שהכוונה היא לכלי הנקרא "אסיתא חסירתא" על שם שטובל המכות החסיד הנעלב, וכוונת רב אסי שרגיל בכך, ופירוש אחר, שהכוונה היא לכלי הנקרא "אסיתא חסירא" והיא המדוכה שחסרה בפנים, והבוכנא - המדוך - מכה בה בפנים. ועל כך השיבו שילא בר אבינא שהוא מדוך קשה המשבר את המדוכה.

152. רש"י [ד"ה דבר] פירש שהנדון רק על ספירת ז' נקיים, כי את יום הראיה עצמו ודאי סותר, שהרי אפילו ראיית קרי סותרת יום אחד, אף על פי שאינו דבר הגורם לטומאת שבעה. ובפשטות כוונתו כהרשב"א דהיינו משום שאינה נחשבת "סתירה" אלא שיום זה "אינו עולה